

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 443/2018-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. júla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť sťažovateľa ■■■■■, ■■■■■, ■■■■■, ■■■■■, zastúpeného euroadvokátom JUDr. Lubomírom Müllerom, Symfonická 9, Praha, Česká republika, vo veci namietaného porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 3 Tos 112/2017-85 z 23. mája 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti ■■■■■ n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia sťažovateľa

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 443/2018-15 z 19. decembra 2018 prijal podľa vtedy platného a účinného § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Tos 112/2017-85 z 23. mája 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Milanovi Ľalíkovi, ktorému 16. februára 2019 uplynulo funkčné obdobie. Do 16. februára 2019 nebola ústavná sťažnosť sťažovateľa prerokovaná, preto bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov prerozdelená a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi.

3. Podľa čl. II bodu 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 schváleného na zasadnutí pléna ústavného súdu 4. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) je na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca, ktorému bola vec pridelená.

V súlade s čl. II bodom 3 písm. a) rozvrhu práce pri predkladaní pridelených vecí do senátu sudcom spravodajcom Rastislavom Kaššákom pracuje prvý senát ústavného súdu v zložení Jana Baricová, predsedníčka senátu, Rastislav Kaššák a Miloš Maďar. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa preto prerokoval senát v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

4. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Vojenského obvodového súdu Banská Bystrica (ďalej len „vojenský obvodový súd“) sp. zn. 2 T 22/81 zo 6. marca 1981 v spojení s uznesením Vyššieho vojenského súdu Trenčín (ďalej len „vyšší vojenský súd“) sp. zn. To 67/81 z 25. marca 1981 odsúdený pre spáchanie trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 v tom čase účinného zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon (ďalej len „Trestný zákon“) a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní troch rokov. Dôvodom odsúdenia bola skutočnosť, že sťažovateľ vzhľadom na svoje svedomie a náboženské presvedčenie (██████████) odoprel vykonať vojenskú službu v Československej ľudovej armáde. Uložený trest odňatia slobody vrátane väzby bol vykonaný v celom rozsahu. Uznesením vojenského obvodového súdu sp. zn. 3 Rtv 33/91 z 29. mája 1991 bol už uvedený rozsudok vojenského obvodového súdu podľa § 14 ods. 1 písm. f) zákona č. 119/1990 Sb. o súdnej rehabilitácii vo vtedy platnom znení vo výroku o treste zrušený. Následným rozsudkom vojenského obvodového súdu sp. zn. 3 Rtv 33/91 zo 6. marca 1992 bol sťažovateľovi pri nezmenenom výroku o vine uložený trest odňatia slobody v trvaní dvanástich mesiacov s podmiennečným odkladom výkonu trestu na skúšobnú dobu dvanásť mesiacov. Na základe odvolania sťažovateľa vyšší vojenský súd rozsudkom sp. zn. 2 RTo 7/92 z 8. apríla 1992 napadnutý rozsudok zrušil vo výroku o treste a rozhodol, že pri nezmenenom výroku o vine podľa § 24 ods. 1 písm. a) Trestného zákona upúšťa od potrestania.

5. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 Nt 88/2016-72 z 12. mája 2017 (ďalej len „uznesenie okresného súdu o povolení obnovy konania“) bola vo veci vedenej bývalým vojenským obvodovým súdom pod sp. zn. 2 T 22/81 povolená obnova konania a bol zrušený výrok o vine v rozsudku vojenského obvodového súdu sp. zn. 2 T 22/81 zo 6. marca 1981 v spojení s uznesením vyššieho vojenského súdu sp. zn. To 67/81 z 25. marca 1981. Na základe sťažnosti prokurátora

krajský súd napadnutým uznesením zrušil uznesenie okresného súdu o povolení obnovy konania a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Sťažovateľ namietal, že v konaní pred krajským súdom, ktorého výsledkom bolo vydanie napadnutého uznesenia, došlo k porušeniu jeho základného práva na zákonného sudcu, ako aj práva na spravodlivý proces, a to na základe dvoch skutočností. Po prvé sťažovateľ s poukazom na znenie § 397 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zaujal názor, že predmetné ustanovenie sa má aplikovať ako na prvostupňový súd, tak aj na súd odvolací, resp. sťažnostný. K tomu dodal: *„V daném případě rozhodoval senát Vyššího vojenského soudu Trenčín odsuzujícím rozsudkem ze dne 8. 4. 1992 sp. zn. 2 Rto 7/92. Předsedou senátu byl pplk. [REDAKOVANÉ]. Tentýž soudce pak byl členem senátu, který rozhodoval o obnově řízení usnesením Krajského soudu Trenčín ze dne 23. 5. 2018 č. j. 3 Tos/112/2017-85.“* Ako druhý dôvod sťažovateľ uviedol, že už menovaný sudca mal byť z rozhodovania vylúčený aj z dôvodu, že keďže sťažovateľ bol súdený za to, že odmietol vykonať za bývalého režimu vojenskú službu v Československej ľudovej armáde z náboženských dôvodov, pričom poukázal na to, že v ustanovení § 1 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému je tento režim označený ako „odsúdeniahodný“, avšak *„... zmíněný soudce byl jeho horlivým zastáncem, jak je patrné z charakteristiky, dochované v parlamentním tisku http://www.psp.cz/eknih/1976fs/tisky/t0087_01.htm...“*. Na základe toho je sťažovateľ toho názoru, že tento sudca mal byť z rozhodovania v jeho veci vylúčený podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku, *«... neboť kvůli ideologii, kterou soudce vyznával, lze mít „pochybnost“ o jeho nezaujatosti ve věci, kdy obžalovaný (v tomto případě stěžovatel) této ideologii opakovaně vzdoroval»*.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Usnesením Krajského soudu Trenčín ze dne 23. 5. 2018 č.j. 3Tos/112/2017-85 bylo porušeno právo stěžovatele na

- zákonného sudce podle čl. 38 odst. 1 Listiny a čl. 48 odst. 1 Ústavy;

- spravедlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

2. Usnesení Krajského soudu Trenčín ze dne 23. 5. 2018 č.j. 3Tos/112/2017-85 se zrušuje.

3. Stěžovateli se podle advokátního tarifu přiznává náhrada nákladů právního zastupování, které je Krajský soud Trenčín povinen vyplatit na účet právního zástupce stěžovatele u [REDACTED] do 30 dnů od doručení tohoto nálezu.“

II.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

8. V súvislosti s oznámením ústavného súdu o prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie krajský súd zaujal stanovisko podaním sp. zn. Spr 48/19 z 22. februára 2019. V ňom vtedajší predseda krajského súdu v plnom rozsahu odkázal na krajským súdom už pred predbežným prerokovaním veci zaslané stanovisko k prejedávanej veci uvedené v podaní sp. zn. Spr 247/18 z 2. novembra 2018 a argumentáciu v ňom uvedenú:

„... sťažnosť sťažovateľa považujem za celkom zjavne neopodstatnenú...“

Pokiaľ ide o v prvom rade sťažovateľom namietanú účasť vyššie menovaného člena senátu na rozhodovaní... v rozpore s ustanovením § 397 ods. 2 Tr. por., podľa nášho názoru zrejme ušlo pozornosti sťažovateľa, že uvedené ustanovenie z konania o návrhu na povolenie obnovy konania vylučuje len účasť toho sudcu alebo senátu, ktorý rozhodol vo veci v prvom stupni...“

Z uvedených dôvodov účasť sudcu [REDACTED], ktorý rozhodoval vo veci v pôvodnom konaní v druhom stupni, pri prejednaní veci návrhu sťažovateľa na obnovu konania a rozhodnutí napadnutým uznesením nemôže byť v žiadnom prípade v rozpore s obsahom znenia ustanovenia § 397 ods. 2 Tr. por.

... účelom obnovy konania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, z dôvodov podľa § 394 ods. 1 Tr. por. nie je náprava pochybení zo strany súdov v pôvodnom konaní, ale jeho účelom je len náprava toho, že súdu neboli stranami v kontradiktórnom procese predložené všetky podklady, relevantné pre rozhodnutie... teda nejde o nápravu pochybení

súdu v pôvodnom konaní, ale o predostrenie nových, súdu skôr neznámych skutočností alebo dôkazov, ktoré by ho mohli viesť k inému, ako pôvodnému rozhodnutiu vo veci, pričom tento právny názor je uznávaný aj v rozhodovacej činnosti samotného ústavného súdu... Preto podľa nášho názoru rozhodovanie sudcu [REDAKOVANÉ] vo veci návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania (v tomto prípade sudcu, ktorý rozhodoval aj v pôvodnom konaní na súde druhého stupňa), odhliadnuc od situácie, vymedzenej v ustanoveniach § 31 ods. 2, 3 Tr. por., nevykazuje ani rozpor s ustanovením čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

Za neopodstatnenú považujeme aj námietku sťažovateľa, podľa ktorej by mal byť [REDAKOVANÉ] vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania vo veci návrhu sťažovateľa na obnovu konania aj podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z dôvodu v sťažnosti citovanej charakteristiky tohto sudcu z roku 1976.

... z obsahu citovanej charakteristiky... nevyplýva žiadny pomer, definovaný ako dôvod pre vylúčenie sudcu, uvedený v ustanovení § 31 ods. 1 Tr. por. Preto podľa nášho názoru ustanovenie § 32 ods. 6 Tr. por. by zakazovalo súdu vôbec konať o takto odôvodnenej námietke zaujatosti sudcu, ak by bola v trestnom konaní vznesená...

Pokiaľ sa sťažovateľ domáha vylúčenia menovaného sudcu kvôli ideológii... nejde o dôvod pre vylúčenie sudcu z dôvodov podľa § 31 ods. 1 Tr. por., ale ide o spochybňovanie spôsobilosti [REDAKOVANÉ] vôbec vykonávať funkciu sudcu na území Slovenskej republiky... minulosť tohto sudcu pred rokom 1990, na ktorú sťažovateľ v sťažnosti poukazuje, bola už po roku 1989 preverovaná na to zákonom ustanoveným postupom.

... menovaný sudca sa tejto procedúre podrobil, navyše na federálnej úrovni, keďže vykonával funkciu vojenského sudcu...

Ak v právnom štáte platí, že rozhodnutia štátnych orgánov sa musia rešpektovať, dokiaľ nie sú zákonným spôsobom zrušené... vyslovujeme otázku, či argumentácia sťažovateľa v podanej sťažnosti môže byť podnetom k tomu, aby z nej... mohli byť zákonným spôsobom vyvodzované akékoľvek dôvodné pochybnosti o spôsobilosti... rozhodovať ako sudca nezaujato aj vo veci sťažovateľa, ak existuje právoplatné a vykonateľné rozhodnutie o zvolení jeho osoby za sudcu bez časového obmedzenia a neexistujú žiadne poznatky o takom jeho správaní sa alebo konaní v dobe po jeho zvolení do funkcie sudcu,

ktoré by boli dôvodom na čo i len začatie disciplinárneho konania voči jeho osobe ako sudcovi...“

8.1 Krajský súd následne zaujal stanovisko aj v podaní sp. zn. Spr 150/20 z 11. júna 2020, v ktorom predseda senátu v podstatnom uviedol:

„... Dovoľujeme si uviesť, že podľa nášho právneho názoru, opierajúceho sa o našu predchádzajúcu argumentáciu, práve reštriktívny a prísne formálny výklad ustanovenia § 397 ods. 2 Tr. por. je jedine ústavne konformný...“ V ďalšej časti predmetného vyjadrenia predseda senátu uviedol dôvody, pre ktoré na daný prípad nie je možné aplikovať závery uvedené v náleze ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 123/2014 z 21. mája 2014.

Podpredsedníčka krajského súdu zároveň vyslovila súhlas s upustením od ústneho prejednávania ústavnej sťažnosti.

9. Sťažovateľ sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu na výzvu ústavného súdu z 24. júna 2020 k stanoviskám krajského súdu vyjadril podaním zo 7. júla 2020, v ktorom uviedol, že pokiaľ ide o tvrdenie krajského súdu v jeho vyjadrení v podaní sp. zn. Spr 247/18 z 2. novembra 2018, že ustanovenie § 397 ods. 2 Trestného poriadku sa týka len vylúčenia sudcu, ktorý konal vo veci na prvom stupni, tak vzhľadom na doslovné znenie uvedeného ustanovenia Trestného poriadku toto primárne určuje vecnú a miestnu príslušnosť súdu. Dodal: *„Pro zajištění objektivity však také uvádí, že o obnově nemá rozhodovat stejný soudce (senát), který rozhodoval v původním řízení. Má-li být zcela shodně zaručena objektivita ve stížnostním řízení o povolení obnovy, měl by odborně i ve stížnostním řízení rozhodovat jiný soudce (senát) stížnostního soudu.“* K tvrdeniam krajského súdu v predmetnom vyjadrení týkajúcim sa uplatnených námietok sťažovateľa s poukazom na ustanovenie § 31 ods. 1 Trestného poriadku sťažovateľ uviedol, že predmetom podanej ústavnej sťažnosti nebola všeobecná nespôsobilosť uvádzaného sudcu, ale len právny názor, podľa ktorého by sudca nemal rozhodovať vo veci, v ktorej má posudzovať prejavy odporu občana – sťažovateľa proti minulému – komunistickému režimu, ak tento sudca sám bol tomuto režimu plne oddaný. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 517/10 z 11. novembra 2010. Z uvedeného vyplýva, že v záujme objektivity by bývalý vojenský sudca, ktorý bol oddaný minulému režimu, nemal posudzovať prípady tých (vrátane sťažovateľa), ktorí

boli perzekuovaní za svoj vzdor proti tomuto režimu. Je toho názoru, že jeho právny názor podporuje aj nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 123/2014 z 21. mája 2014, konkrétne jeho body 28 až 37. K tvrdeniam krajského súdu uvedeným v podaní sp. zn. Spr 150/20 z 11. júna 2020 sťažovateľ uviedol: *«Krajský súd... vüči tomuto nálezu namítá, že „prehľbenie objektivity a konania a odstránenia pochybností v d'alsom konaní“ môže mít za následek všeobecné zpochybnění nezávislosti a nestrannosti soudní moci, zpochybnění schopnosti zákonodárné a výkonné moci, a tedy zpochybnění Slovenské republiky jako demokratického a právního státu.»* K tomuto tvrdeniu sťažovateľ dodal: *„... provádí absurdní výklad onoho nálezu, jako by jeho aplikace měla vést k tomu, že musí být vyhověno každému kverulantovi, což by vedlo ke zhroucení celého právního systému Slovenské republiky. Stěžovatel má pouze za to, že pokud... soudce rozhodoval v předchozím řízení, neměl by rozhodovat v řízení o povolení obnovy řízení... se soudce vehementně angažoval ve prospěch minulého režimu, neměl by nyní rozhodovat v kauzách těch, kdo byli za tohoto režimu perzekuováni.“*

Sťažovateľ vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednania ústavnej sťažnosti.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, obsahom spisového materiálu vo veci samej a stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Právomoc ústavného súdu

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

14. Podľa čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený...

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

16. Ústavný súd za podstatu tejto ústavnej sťažnosti považoval namietané porušenie sťažovateľovho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu. K porušeniu ním označených práv malo dôjsť v dôsledku toho, že podľa tvrdenia sťažovateľa ustanovenie § 397 ods. 2 Trestného poriadku sa malo aplikovať aj na konanie, predmetom ktorého bolo vydanie napadnutého uznesenia, pretože jeden z členov predmetného senátu krajského súdu už v minulosti rozhodoval vo veci sťažovateľa, a to na súde druhého stupňa. Sťažovateľ teda nesúhlasí s prísnou aplikáciou uvedeného ustanovenia Trestného poriadku len vo vzťahu k prvostupňovému konaniu, ale zastáva názor, že je ho nutné aplikovať aj na predchádzajúce konanie, resp. pôsobenie sudcu na súde druhého stupňa.

16.1 Sťažovateľ ďalej namietal, že jeho právo na zákonného sudcu bolo porušené aj tým, že už v texte menovaný sudca, ktorý bol členom senátu krajského súdu, ktorý vydal

napadnuté uznesenie, mal byť z konania vylúčený aj pre jeho, podľa dochovaných informácií, pozitívny „kádrový posudok“, ak rozhodoval vo veci sťažovateľa, ktorý bol súdený za to, že vzdoroval proti minulému – komunistickému režimu.

IV.1 K námietke porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny napadnutým uznesením krajského súdu

17. V úvode tejto časti je potrebné uviesť, že zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 541/2019).

18. Zákonným sudcom je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené podmienky na funkciu sudcu. Okrem toho za zákonného sudcu treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu; ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie v senáte; ako aj sudcu, ktorému boli veci pridelené z dôvodu vylúčenia iného sudcu pre zaujatosť v zmysle procesného kódexu alebo pre iné ďalšie dôvody (I. ÚS 504/2019).

19. V posudzovanom prípade bolo vzhľadom na uvedené potrebné posúdiť relevantné námietky sťažovateľa, zhrnuté v bode 16 tohto rozhodnutia, vo vzťahu k už uvedeným kritériám týkajúcim sa základného práva na zákonného sudcu.

20. Sťažovateľ v prvom rade namietal to, že ustanovenie § 397 ods. 2 Trestného poriadku sa malo aplikovať aj na konanie, predmetom ktorého bolo vydanie napadnutého uznesenia, a to z dôvodu, že podľa neho sa predmetné ustanovenie Trestného poriadku má vzťahovať aj na už menovaného sudcu, ktorý pred tým rozhodoval v sťažovateľovej veci

ako sudca druhostupňového súdu. Teda, že uvedené ustanovenie Trestného poriadku by sa malo vzťahovať na všetky predošlé konania sťažovateľa, v ktorých bol tento sudca činný.

21. Podľa § 397 ods. 2 Trestného poriadku o návrhu na povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozhodnutím súdu, rozhoduje iný samosudca alebo iný senát súdu, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni.

22. V predmetnom ustanovení Trestného poriadku je explicitne uvedené, že obmedzenie sa týka výlučne súdu prvého stupňa. V takýchto intenciách postupoval aj krajský súd, ako to koniec koncov vyplýva aj z vyjadrenia krajského súdu uvedeného v bode 8 tohto rozhodnutia „... *uvedené ustanovenie z konania o návrhu na povolenie obnovy konania vylučuje len účasť toho sudcu alebo senátu, ktorý rozhodol vo veci v prvom stupni...*“. Ústavný súd aj s poukazom na svoju predchádzajúcu judikatúru uplatnenú napríklad v rozhodnutí pod sp. zn. I. ÚS 343/2014 dospel k záveru, že takéto uplatnenie a výklad § 397 ods. 2 Trestného poriadku je možné považovať za ústavne konformný a udržateľný. Z uvedeného dôvodu preto ústavný súd tejto námietke, resp. časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

23. Ako v poradí druhý dôvod sťažovateľ namietal, že na rozhodovaní pri vydaní napadnutého uznesenia sa sťažovateľom menovaný sudca ako člen senátu krajského súdu nemal zúčastniť a o jeho veci rozhodovať kvôli existencii kladného posudku na tohto sudcu z roku 1976 týkajúceho sa jeho (sudcovho) vzťahu k moci (komunistickej), za odpor ku ktorej bol sťažovateľ stíhaný.

24. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte...

25. Ak teda ústavný súd dospel k záveru, ako je uvedený v bode 22 tohto rozhodnutia, zároveň je potrebné uviesť, že ani tento druhý sťažovateľom uvádzaný dôvod, pre ktorý malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva na zákonného sudcu, nie je možné vyhodnotiť ako opodstatnený.

26. Z vyjadrenia krajského súdu vyplýva, že „... *minulosť tohto sudcu pred rokom 1990, na ktorú sťažovateľ v sťažnosti poukazuje, bola už po roku 1989 preverovaná na to zákonom ustanoveným postupom... menovaný sudca sa tejto procedúre podrobil, navyše na federálnej úrovni, keďže vykonával funkciu vojenského sudcu...*“. Je teda zrejmé, že sudca, ktorého nezaujatosť sťažovateľ namieta, bol po zmene spoločensko-politických a právnych pomerov po roku 1989 preverovaný v rámci v tom čase zákonom na to ustanoveným postupom, resp. bola, v dnešnom jazyku povedané, zisťovaná a overovaná jeho spôsobilosť zastávať a vykonávať funkciu sudcu aj s prihliadnutím na jeho dovtedajšie pôsobenie v tomto povolaní. Uvedený proces preto ústavný súd nemá ani na základe skutočností uvedených sťažovateľom dôvod spochybňovať. Je zrejmé, že celkovým zámerom v rámci obnovy konania vo veci samej zo strany sťažovateľa bolo zmeniť výrok rozsudku z „vinný“ na „nevinný“, aj keď už rozhodnutím, o ktorého obnovu žiadal, bolo upustené od potrestania. Len pre doplnenie ústavný súd na tomto mieste uvádza, že aj na základe vlastnej rozhodovacej činnosti je mu známe, že aj v obdobných konaniach iných osôb, ktoré boli v porovnateľnom či priam totožnom postavení so sťažovateľom, vedených po roku 1990, boli vydávané rozhodnutia, keď tieto osoby boli tak ako sťažovateľ síce uznané vinnými z porušenia zákona v dôsledku nenastúpenia služby v ozbrojených silách, pričom im bol zároveň uložený podmienený trest odňatia slobody, resp. bolo od potrestania úplne upustené, ako to bolo aj v prípade sťažovateľa. Z toho vyplýva, že takýto postup bol bežnou praxou vo vydávaní rozhodnutí v rámci konaní v súvislosti so súdnymi rehabilitáciami.

27. Vzhľadom na uvedené preto ústavný súd ani v súvislosti s touto druhou námietkou sťažovateľa nedospel k záveru o porušení jeho základného práva na zákonného sudcu a ústavnej sťažnosti ani v tejto časti nevyhovel.

IV.2 K námietke porušenia práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

28. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poukazuje aj na doterajšiu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej možno vyvodit', že pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru nespadá konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, za ktoré treba bezpochyby považovať aj konanie o návrhu na obnovu konania, pretože rozhodnutia o povolení obnovy konania alebo zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti adresátom práv podľa tohto ustanovenia dohovoru. Článok 6 ods. 1 dohovoru totiž neobsahuje právo na revíziu súdneho konania. Tento článok dohovoru je aplikovateľný až na obnovené konania (m. m. II. ÚS 420/2018).

29. S poukazom na prezentovaný záver neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup krajského súdu v jeho napadnutom uznesení kvalifikovať ako porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavný súd ani v tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa napokon nevyhovel.

30. Keďže nebolo zistené porušenie sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a listiny, ako ani práva podľa dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ústavný súd už nerozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa uvedených v petite ústavnej sťažnosti – návrhu na zrušenie napadnutého uznesenia a nároku na náhradu trov konania.

31. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu